

Universitatea Tehnică a Moldovei

**SURSE DE FINANȚARE PENTRU START-UP
ÎN DOMENIUL AGROTURISMULUI**

Masterandă:

Burac Ana

Coordonator:

**Ciloci Rafael
conf.univ,dr.**

Chișinău, 2021

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
Universitatea Tehnică a Moldovei
Facultatea Inginerie Economică și Business
Departamentul Economie și Management

Admis la susținere
Șef departament:
Țurcan Rina, Dr., conf.univ.

„_____” _____ **2021**

SURSE DE FINANȚARE PENTRU START-UP ÎN DOMENIUL AGROTURISMULUI

Teză de master

Masterandă:

Burac Ana, AA-201M

Coodonator:

**Ciloci Rafael,
Conf.univ.dr.**

Chișinău, 2021

ADNOTARE

Burac Ana

“Surse de finanțare pentru start-up în domeniul agroturismului “

Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău 2021

Structura tezei: adnotare, introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 39 de surse bibliografice. Conținutul este expus pe 69 pagini de text de bază și conține: 9 tabele, 5 figuri și 2 anexe.

Cuvinte-cheie: turism, agroturism, start-up, surse de finanțare, indicele competitivității turismului, „Adventure Way”.

Scopul cercetării: este identificarea surselor de finanțare pentru dezvoltarea start-up-ului „Adventure Way”.

Problema cercetării: Problema cercetării este determinată de contradicția ce denotă, pe de o parte dezvoltarea insuficientă a agroturismului în Republica Moldova, iar, pe de altă parte, de necesitatea identificării surselor de finanțare a start-up-urilor în domeniul agroturismului.

Obiectivele investigației rezidă în: cunoașterea specificului dezvoltării agroturismului la nivel european în Republica Moldova, explorarea impactului pandemiei Covid-19 la nivel european și național, precizarea opțiunilor de finanțare pentru întreprinderile din domeniul agroturismului, analiza procesului de inițiere a unei afaceri în domeniul agroturismului, elaborarea start-up-ului „Adventure way”, stabilirea avantajului competitiv al start-up-ului „Adventure way”.

Metode, procedee și tehnici de cercetare: În elaborarea tezei am utilizat o serie de metode și procedee economice, aplicate cum ar fi: analiza SWOT, metoda Porter, metode comparative, metode calitative de analiză.

Rezultatele obținute: analiza impactului Covid-19 la nivel European și național asupra sectorului de agroturism, înființarea și inițierea unei afaceri în domeniul agroturismului prin elaborarea start-up-ului „Adventure way”.

ANNOTATION

Burac Ana

"Sources of financing for start-ups in the field of agrotourism"

Technical University of Moldova, Chisinau 2021

Thesis structure: annotation, introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography from 39 bibliographic sources. The content is displayed on 69 pages of basic text and contains: 9 tables, 5 figures and 2 annexes.

Keywords: tourism, agrotourism, start-ups, funding sources, tourism competitiveness index, "Adventure Way".

The purpose of the research: is to identify the sources of funding for the development of the start-up "Adventure Way".

Research problem: The research problem is determined by the contradiction that indicates, on the one hand, the insufficient development of agrotourism in the Republic of Moldova, and, on the other hand, by the need to identify sources of financing for start-ups in the field of agrotourism.

The objectives of the investigation are: knowledge of the specific development of agrotourism in Europe in the Republic of Moldova, exploration of the impact of the Covid-19 pandemic in Europe and nationally, "Adventure way" start-up, establishing the competitive advantage of the "Adventure way" start-up.

Research methods and techniques: In the elaboration of the thesis we used a series of economic methods and procedures, applied such as: SWOT analysis, Porter method, comparative methods, qualitative analysis methods.

The results obtained: the analysis of the impact of Covid-19 at European and national level on the agrotourism sector, the establishment and initiation of a business in the field of agrotourism through the elaboration of the start-up "Adventure way".

Cuprinsul

INTRODUCERE	8
1. ANALIZA SECTORULUI DE TURISM	10
1.1 Conceptul de turism – aspecte teoretice.....	10
1.2 Analiza la nivel european a agroturismului.....	11
1.2.1 Caracteristica agroturismului în Franța.....	14
1.2.2 Caracteristica agroturismului în Potugalia	14
1.2.3 Caracteristica agroturismului în Irlanda.....	15
1.2.4 Caracteristica agroturismului în Italia.....	15
1.3 Impactul pandemiei Covid-19 asupra turismului european și măsuri de intervenție pentru susținerea turismului în UE.....	17
1.4 Opțiuni de finanțare pentru întreprinderile din domeniul turismului.....	20
1.5 Rezultate și impacturi specifice ale proiectelor ESI axate pe turism	22
1.6 Reglementarea legislației europene a turismului.....	28
2. SITUAȚIA ACTUALĂ A TURISMULUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA	30
2.1 Competitivitatea industriei turismului în Republica Moldova	30
2.2 Analiza evoluției Indicelui Competitivității Turismului	32
2.3 Programul Național de Dezvoltare a Turismului	34
2.4 Politici guvernamentale de finanțare.....	35
2.5 Cadru de reglementare în domeniul turismului	37
2.6 Durabilitate și principii de dezvoltare sustenabilă	39
2.7 Patrimoniul natural.....	40
2.8 Produse cu potențial de dezvoltare în oferta turistică a Republicii Moldova	41
2.9 Analiza SWOT și impactul COVID asupra turismului	43
2.10 Analiza Porter a sectorului de turism.....	46
3. PROIECTUL INVESTIȚIONAL „ADVENTURE WAY”	51
3.1. Analiza procesului de inițiere a unui start-up în domeniul agroturismului	51
3.2. Planul de afaceri al start-up-ului „Adventure Way”	52
3.3 Descrierea start-up-ului „Adventure Way”	54
Concluzii generale și recomandări.....	60
BIBLIOGRAFIE:	64
ANEXE	65
Anexa 1 Lista articolelor de investiții care vor fi procurate în cadrul proiectului investițional „Adventure Way” SRL.....	66
Anexa 2 Fluxul mijloacelor bănești previzionat.....	67

INTRODUCERE

Actualitatea temei: Trăind într-o lume, în care persoanele dedică tot mai mult muncii și, respectiv, tot mai puțin timp - odihnei și recreării, oboseala cronică și diverse probleme de sănătate apar tot mai des pe agenda zilei a unui tot mai mare de persoane. Totodată o bună parte din joburi sunt desfășurate în spații închise, care sunt concentrate mai ales în centrele urbane, ceea ce de asemenea influențează negativ atât starea de sănătate fizică, cât și sănătatea psihică. Dezvoltarea tehnologiilor moderne influențează și ele mobilitatea persoanelor prin faptul că o bună parte din timp este „furat” de calculatoare, laptopuri, telefoane mobile etc., iar exercițiile fizice și plimbările au fost transferate în mediul virtual.

Evident că tehnologiile moderne aduc și multe beneficii, ca de exemplu, explorarea virtuală a locurilor pitorești din diferite zone geografice, apariția curiozității și dorinței de a vizita aceste locuri pitorești. Iar munca asiduă, pe lângă timp de odihnă și recreare puțin, aduce mari beneficii materiale, iar odată cu acestea și idei de a vizita diverse locuri pitorești. Astfel în ultimele decenii turismul a cunoscut o evoluție uluitoare.

Este bine-cunoscut faptul, că turismul, ca domeniu economic complex, este dependent de valorificarea oportunităților și de minimizarea pericolelor generate de mai mulți factori externi: cadrul natural-geografic, demografic, social, economic, politic, infrastructură, transportul și comunicațiile, piața turistică regională, tehnologiile de deservire, cooperare internațională etc.

Din păcate pandemia Covid-19, a afectat major toate domeniile economiei internaționale, dar și naționale, inclusiv turismul internațional prin acele restricții care periodic „închid” oamenii în interiorul țării, în case, dar și prin apariția unei noi forme de activitate profesionale – munca la distanță și a unei noi forme de instruire – studiile online. Turismul, inclusiv în Republica Moldova, s-a reorientat pe piața internă, căutând oportunități locale pentru dezvoltarea domeniului, dar și pentru crearea unor noi profituri. Și una din direcții ar fi agroturismul.

Spre deosebire de alte țări, unde agroturismul este bine dezvoltat, Republica Moldova este la începuturi. Iar pandemia Covid-19 a reorientat multe companii turistice spre piața internă, dar și a inițiat câteva start-up-uri, inclusiv în domeniul agroturismului.

Problema cercetării: Problema cercetării este determinată de contradicția ce denotă, pe de o parte dezvoltarea insuficientă a agroturismului în Republica Moldova, iar, pe de altă parte, de necesitatea identificării surselor de finanțare a start-up-urilor în domeniul agroturismului.

Obiectul cercetării: inițierea start-up-ului „Adventure Way” prin identificarea surselor suplimentare de finanțare.

Scopul cercetării: este identificarea surselor de finanțare pentru dezvoltarea start-up-ului „Adventure Way”.

Obiectivele investigației:

- cunoașterea specificului dezvoltării agroturismului la nivel european în Republica Moldova
- explorarea impactului pandemiei Covid-19 la nivel european și național
- precizarea opțiunilor de finanțare pentru întreprinderile din domeniul agroturismului
- analiza procesului de inițiere a unei afaceri în domeniul agroturismului
- elaborarea start-up-ului „Adventure way”
- stabilirea avantajului competitiv al start-up-ului „Adventure way”

Metode, procedee și tehnici de cercetare: În elaborarea tezei am utilizat o serie de metode și procedee economice, aplicate cum ar fi: analiza SWOT, metoda Porter, metode comparative, metode calitative

Structura tezei de master cuprinde trei capitole:

În capitolul unu sunt expuse bazele teoretice cu privire la sectorul de turism și analiza la nivel european a agroturismului. Este analizat impactul pandemiei Covid-19 și a modalităților de soluționare a problemelor legate de pandemie. Sunt descrise câteva surse de finanțare pentru întreprinderile din domeniul turismului și impactul specific al proiectelor ESI axate pe turism

Capitolul doi descrie situația actuală a turismului în Republica Moldova, Programul Național de Dezvoltare a Turismului, Politici guvernamentale de finanțare și Cadrul de reglementare în domeniul turismului. Este analizată evoluția Indicelui Competitivității Turismului. De asemenea este descris patrimoniul natural al Republicii Moldova și un set de produse cu potențial de dezvoltare în oferta turistică a Republicii Moldova. A fost realizată analiza SWOT și impactul COVID-19 asupra turismului și analiza Porter a sectorului de turism.

În capitolul trei este analizat procesul de inițiere a unei afaceri în domeniul agroturismului, este descris start-up-ul „Adventure Way” din perspectiva atragerii surselor de finanțare disponibile pe piața Republicii Moldova

Baza experimentală a cercetării practice: este perioada elaborării start-up-ului „Adventure Way” și aplicării dosarului în cadrul ODDIM „Femei în afaceri” (01.08 - 30.09.2021).

Suportul metodologic și teoretico științific: La elaborarea acestei cercetări au fost utilizate lucrări fundamentale în domeniul turismului și agroturismului, elaborate de autori autohtoni și străini, ca: Nedeia, A., Botezatu, A., Stăncioiu A., Bran Fl., Marin D., Istrate I., Bran F., Roșu A., Platon, N., Dumanschi, I., Tofan, T., Ivanov, V., Coșciug, C.

Termeni-cheie: turism, agroturism, start-up, surse de finanțare, indicele competitivității turismului, „Adventure Way”

BIBLIOGRAFIE

- [1] <https://liceunet.ro/turismul/europa-caracteristici>
- [2] <https://www.scritub.com/geografie/turism/ASPECTE-ALE-TURISMULUI-RURAL-D20420132222.php>
- [3] HOTĂRÎRE Nr. 338 din 19-05-2014 cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a turismului „Turism 2020” și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia în anii 2014 – 2016
- [4] Programului Național de Dezvoltare a Turismului ”Turism 2025 (610/MEI/2020)
- [5] Legea nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova
- [6] Art. 103 din Acordul de Asociere RM-UE, <http://www.mfa.gov.md/img/docs/Acordul-de-Asociere-RM-UE>
- [7] <https://www.actualidadviajes.com/ro/turismo-deportivo/>
- [8] <https://www.rasfoiesc.com/business/afaceri/turism/TURISM-RURAL-AGROTURISM-ECOTUR66.php>
- [9] Cartea Albă pentru reforma cadrului normativ- regulatoriu al industriei turismului din Republica Moldova, POPIC E., HOEBERIGS M., Chișinău, 2018.
- [10] Noul Concept (Paradigma) al Dezvoltării Regionale în Republica Moldova, Chișinău, 2020
- [11] UNWTO, Tourism and the Sustainable Development Goals – Journey to 2030, Ianuarie 2018
- [12] UNWTO, Baseline Report on the Integration of Sustainable Consumption and Production Patterns into Tourism Policies, Mai 2019
- [13] Turismul Verde în Moldova, MIRON V., MIRON M, Chișinău, 2017
- [14] Ghid de Observare a păsărilor, elaborat cu suportul XXX, MCP, Societatea pentru Protecția Păsărilor și a Naturii, Chișinău 2019
- [15] NEDEA, A. Calitatea serviciilor turistice ca strategia dezvoltării turismului. În: *Studii Economice*. 2010, nr. 1-2, pp. 461-466. ISSN 1857-226X.
- [16] BOTEZATU, A. Managementul promovării turismului rural în Republica Moldova: autoreferatul tezei de doctor în științe economice. Chișinău, 2016. 27 p.
- [17] Organizația Mondială a Turismului, <http://www.word-tourism.org>.
- [18] Stanciulescu G., Lupu N., Țigu G. Dicționar poliglot explicativ de termeni utilizați în turism. București, 1998, p. 327.
- [19] Stăncioiu A. Dicționar de terminologie turistică. București, 1999, p. 242.
- [20] Bran Fl., Marin D., Simon T. Turismul rural, model european. București: Editura Economică, 1997, p. 27.
- [21] Istrate I., Bran F., Roșu A. Economia turismului și mediul înconjurător. București: Edit. Economică, 1998, p. 33.
- [22] PLATON, N. *Retrospectiva turismului moldovenesc. 55 de ani de realizări*. Monografie. Chișinău: Editura Multiart-SV, 2014, p.204. ISBN 978-9975-3014-1-1.
- [23] Hotărâre cu privire la crearea Agenției Naționale de Turism / Hotărârea de Guvern Nr. 872 din 22-08-2000// Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000. Nr. 109-111.
- [24] Hotărârea cu privire la aprobarea Programului Național „Drumul Vinului”/Hotărârea Guvernului Nr. 429 din 26.04 2004.
- [25] Hotărârea cu privire la aprobarea Programului Național „Satul Moldovenesc” (2005-20015) /Hotărârea Guvernului Nr. 242 din 01.03 2005.

- [26] DUMANSCHI, I. Analysis of agricultural tourism development conditions in Moldova. În: *Managementul politicilor de securitate al Uniunii Europene în Europa de Sud-Est*. 3 mai 2017, Chișinău: „Print-Caro” SRL, 2017, pp. 455-458. ISBN 978-9975-56-444-1.
- [27] TOFAN, T. Rolul turismului rural în dezvoltarea regională. În: *Teoria și practica administrării publice*. Chișinău: S.C. „Elan Poligraf” S.R.L., 2017, pp. 380-382. ISBN 978-9975-3019-6-1.
- [28] IVANOV, V. Turismul rural - o perspectivă reală în dezvoltarea satului moldovenesc. În: *Viitorul ne aparține. Ediția VII-a*. Chișinău: Universitatea Academiei de Științe a Moldovei, 2017, p. 54. ISBN 978-9975-3036-5-1.
- [29] COȘCIUG, C. Turismul rural. Starea și perspectivele dezvoltării. Recomandări pentru includerea în industria turismului. În: *Economie. Lucrări științifice. Vol. 25 (2), 1-2 iunie 2010*, Chișinău: Centrul editorial UASM, 2010, pp. 244-247. ISBN 978-9975-64-194-4.
- [30] Study on the Contribution of Tourism to Local and Regional Development - Evidence from the European Structural and Investment Funds 2012-2018 EASME/COSME/2018/034, Final Report February 2020
- [31] https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0239_EN.html
- [32] COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR “Turism și transport în 2020 și ulterior”, Bruxelles, 13.5.2020.
- [33] Tourism in Europe for the next decade: sustainable, resilient, digital, global and social - Council conclusions (adopted on 27/05/2021), Brussels, 27 May 2021
- [34] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0691>
- [35] Draft thematic guidance fiche for desk officers tourism, European Commission Brussels, 2014
- [36] Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene ,26.10.2012
- [37] <https://www.odimm.md/ro/presa/intrebarea-zilei/5108-ce-este-un-start-up>
- [38] <https://www.odimm.md/ro/despre-pfa>
- [39] ODIMM Raport de activitate pentru anul 2018, Chișinău 2019
<https://www.odimm.md/files/rapoarte/2018/Raport%20ODIMM%202018.pdf>

ANEXE